

Sygn. akt I CNP 50/17

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie ze skargi J.K. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 19 listopada 2014 r., sygn. akt III C [...] /13, wydanego w sprawie z powództwa G.K. i B.K.

przeciwko J.K. i M.K.

o stwierdzenie nieważności umowy darowizny,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 kwietnia 2018 r.,

**odrzuca skargę i odstępuje od obciążenia J.K.
kosztami postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

Pozwani J.K. i M.K. wnieśli o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 19 listopada 2014 r. którym Sąd ustalił, że umowa darowizny nieruchomości położonej w M. przy ul.[...], stanowiącej działki ewidencyjne nr [...] i [...] z obrębu [...] o pow. 0, 1366 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta KW Nr [...], zawarta pomiędzy J.K. a M.K. 27 sierpnia 2008 r. przed notariuszem B.B. w W. jest nieważna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego merytorycznego orzeczenia w zasadzie sądu drugiej instancji i wyjątkowo - w przypadku określonym w art. 424¹ § 2 k.p.c. - sądu pierwszej instancji, kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Jakkolwiek, przewidziana w tym przepisie skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje tylko w zasadzie od orzeczeń sądu drugiej instancji, to jednak, zgodnie z § 2 powołanego artykułu, w wypadkach wyjątkowych, dopuszczalne jest zaskarżenie prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd pierwszej instancji. Jeżeli w skardze skarżący powołuje się na naruszenie podstawowych zasad porządku prawnego powinien wykazać, że powołana zasada istnieje i ma podstawowe znaczenie dla porządku prawnego, jeżeli zaś powołuje się na naruszenie Konstytucyjnych wartości albo praw człowieka i obywatela niezbędne jest powołanie przepisu Konstytucji, z którego zasada ta wynika, oraz określenie sposobu jej naruszenia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2014 r., I CNP 35/13, LEX nr 1422147). Zauważyć też należy, że ustawowy zwrot z § 2 powołanego artykułu, „wypadek wyjątkowy”, odnosi się nie tylko do przyczyn niezgodności z prawem orzeczenia, ale i przyczyn, dla których strona nie skorzystała z możliwości jego zaskarżenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, LEX nr 738094). Istnienie obu tych przesłanek skarżący musi wykazać wypełniając

konstrukcyjne wymaganie skargi przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. Strona zatem obowiązana jest wykazać, po pierwsze, że z wyjątkowych, obiektywnych, niezależnych od niej przyczyn nie skorzystała z przysługującego jej prawnego środka zaskarżenia i po drugie, że niezgodność z prawem zaskarżonego orzeczenia ma charakter kwalifikowany, wynikający z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, konstytucyjnych wolności lub praw człowieka i obywatela (por. np. postanowienie z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, nr 6, poz. 11). Należy przy tym podkreślić, że co do pierwszej przesłanki, dyspozycją art. 424¹ § 2 k.p.c. objęte są tylko takie sytuacje, gdy nieskorzystanie z przysługującego stronie ustawowego środka zaskarżenia spowodowane było wyjątkowymi okolicznościami, obiektywnie, a nie subiektywnie, uniemożliwiającymi jego wniesienie (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2007 r. I CNP 5/07, LEX nr 1001231 i z dnia 22 marca 2007 r. II CNP 35/07, LEX nr 308859). Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, strona musi zatem wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej - ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (por. postanowienia z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, Nr 6, poz. 113 i z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC - ZD 2008, nr 4, poz. 114). Przepis ten nie obejmuje więc przypadków, gdy nieskorzystanie ze środka odwoławczego wynikało z naruszenia przez stronę ustawowych zasad jego wnoszenia. Należy więc zwrócić uwagę, że apelacja drugiego z pozwanych M.K. została odrzucona ze względu na nieuiszczenie w terminie opłaty w kwocie 1000 zł.

W sprawie skarżący nie przedstawił analizy prawnej przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie - w odniesieniu do zaskarżonego orzeczenia - jest niedopuszczalne lub z innych przyczyn na pewno nie mogłoby odnieść skutku. Przede wszystkim, jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, postanowienie o odrzuceniu apelacji wydane w sprawie kasacyjnej przez sąd drugiej instancji a taką jest przedmiotowa sprawa, podlega - na podstawie art. 394¹

§ 2 k.p.c. - zaskarżeniu zażaleniem, z czego skarżący reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika nie skorzystali.

Dodatkowo należy wskazać, że do kategorii wymagań konstrukcyjnych skargi należy uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego dotyczy (art. 424⁵ § 1 pkt 4). Uwzględnienie bowiem skargi i stwierdzenie, że prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, ma charakter prejudykatu, gdyż stwarza możliwość dochodzenia od państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez jego wydanie. Spełnienie tego wymagania polega na wskazaniu rodzaju i rozmiaru szkody. Wywód ten powinien także zawierać informację dotyczącą czasu jej powstania i określać związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem. Nie jest spełnieniem tego wymagania odwołanie się do szkody niesprecyzowanej kwotowo, hipotetycznej, czy też mogącej powstać w przyszłości (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006 nr 1, poz. 16, z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7 - 8, poz. 141 i z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05, LEX nr 1109470). Skarżący ograniczył się natomiast tylko do wskazania, że przyjęcie skargi do rozpoznania jest niezbędne „z uwagi na wyrządzenie szkody przez pozbawienie J.K. jego uprawnień wynikających ze stwierdzenia jego praw do spadku po rodzicach i pozbawienia M.K. jako beneficjenta umowy darowizny z dnia 27 sierpnia 2008 r. skutków prawnych tej umowy”.

W tym stanie rzeczy, wobec niewypełnienia dwóch wymagań konstrukcyjnych tj. niewskazania, że zaskarżony wyrok narusza podstawowe zasady porządku prawnego lub Konstytucyjne wartości albo prawa człowieka i obywatela, oraz, iż w skardze nie uprawdopodobniono szkody spowodowanej przez wydanie zaskarżonego wyroku - skarga podlegała odrzuceniu (art. 424⁸ § 1 i 2 k.p.c.).

at